

ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ : ಒಂದು ಒಳನೋಟ

ಯುನೆಸ್ಕೋ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವತಿಯಿಂದ 'ವಿಶ್ವ ರೇಡಿಯೋ ದಿನ'ವನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿ 13ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆಯೂ, ಇಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನ್ನುವುದು ಅನುಭವಸ್ಥರ ಮಾತು. ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆ ಬಾರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು (ಎಫ್. ಎಂ. 90.4 ಕಂಪನಾಂಕ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಈಗಲೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಭಾಜನವಾಗಿದೆ. 2007ರ ಮೇ 17ರಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಸೇವೆ ಕುರಿತ ಕೆಲ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಬಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಾಯು ಅಲೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ರೇಡಿಯೋ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಿಗೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಕುರಿತು ಕಾನೂನು ಅಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಕನಸನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸಿದವು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ 2002 ರಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿತು. ಈ ನಿಯಮದ ಫಲವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಎಫ್.ಎಂ. ರೇಡಿಯೋಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿವೆ.

ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲು ಅಂದರೆ 2002ರ ಅನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರವಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ರೇಡಿಯೋ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರವು ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ಅದೇ ಸಮುದಾಯದ ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ನಿಲಯವೇ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ. ಈ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿರಬಹುದು, ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೂಹವು ಆಗಿರಬಹುದು, ಬಡಾವಣೆ, ಪಾಳ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ

ಜನರ ಸಮೂಹವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮುದಾಯವು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ 10-20 ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನಾಗರಿಕರು ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿ, ಲಿಂಗ, ವಯೋಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ಜಲಾನಯನದ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಮೀನುಗಾರರು, ಹೈನುಗಾರರು, ಕೃಷಿಕರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಒಂದು ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸಮಾನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಸಮಸ್ಯೆ, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರದ ಮಾರ್ಗ ಹಂಚಿಕೊಂಡು, ಸಂಘಟಿತರಾಗಿರುವ ಒಂದು ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ಸಮುದಾಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಮೊದಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಮಾತ್ರ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. 2000ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಡಲಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೂ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪರವಾನಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಿತು.

ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 1996 ರಿಂದಲೇ ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಬಂದವರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ 2003ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೀತಿಯು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಶಿಷ್ಟಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 2005ರ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅವಕಾಶದಿಂದ ರೇಡಿಯೋ ಮಾಧ್ಯಮ ಜನಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ರೇಡಿಯೋಗಳ ಎಫ್.ಎಂ. ಕೇಂದ್ರಗಳ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಸುಮಾರು 60- 70 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದವರೆಗೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶದ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರವು

ತಾನಿರುವ ತಾಣದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಲು ಸುಮಾರು 10 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದವರೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರಸಾರವಲಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮುದಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು 15 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದವರೆಗೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಸಾರ ವಲಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಸಮುದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಕೇಳುಗರು. ಇವರು ಮುಖ್ಯ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದೈನಂದಿನ ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಾರದವರೆಗೂ ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೇಳುಗರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳು: ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿಯಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅದರ ಮಾಲಿಕತ್ವವು ಆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮುದಾಯದವರೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಬಯಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನೀತಿ ನಿಯಮ ಪ್ರಸಾರ ವೇಳೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಯವರು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮುದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನರಂಜನೆಯೇ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಿಂತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾಗೃತಿ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಸಮುದಾಯದ ಸಂವಹನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಮುದಾಯದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ವಯೋಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಯನೀತಿ: ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಐ.ಸಿ.ಆರ್.ನ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳು ಹೀಗೆ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರೇಡಿಯೋ ಪರವಾನಿಗೆ (ಲೈಸೆನ್ಸ್)ನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು. ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿರಬೇಕು. ನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಭಾವವಿರುವ ವಾರ್ತಾ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋಗಳು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಐದು ನಿಮಿಷ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉಪ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ಎಫ್.ಎಂ. 90.4, ಕಂಪನಾಂಕ
ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ದಿನಾಂಕ 17 ನೇಯ ಮೇ 2007 ರಂದು ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 'ಪ್ರಥಮ ಕೃಷಿ' ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ರೈತರಿಗಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಧಾರವಾಡದ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. 'ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗಾಗಿ' ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು 90.4 ಕಂಪನಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿಯೇ ಕೃಷಿ ಎಫ್.ಎಂ. ರೈತರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರ ಮಿತ್ರನಂತೆ ರೈತರಿಗೆ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ರೈತರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರು ಪೋಷಣೆ, ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ರೈತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು.
- ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ರೈತರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ರೈತರಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಗು ಹೋಗುವ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದು.

ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ವಾರದ ಬಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಾರದ ಬಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಳೆದ 9 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೇಳುಗರ ನೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಬಿತ್ತರಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ರೂಪಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬಸಣ್ಣ ಕಾಕ ಹೆಸರಿನ ಡಾ|| ಅನಿಲಕುಮಾರ ಮುಗಳಿ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಉರಿನ ಗೌಡ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ ಎಸ್. ಹಾಗೂ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ವಾರದ ಬಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಂದು ಅಂಶ [ಪ್ಯಾರಾ ಮೀಟರ್] ಆಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿವೆ. ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ರೈತರ ಪಶು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ 3,000ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದೆ.

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಅನ್ನದಾತನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೃಷಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗಾಗಿ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಯುವಕರಿಗೆ, ಕೃಷಿ ಪದವಿಧರರಿಗೆ, ಕೃಷಿನಿರತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೀಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ “ಕೃಷಿ ರೇಡಿಯೋ ಬಾನುಲಿಯಾಗಿ” “ರೈತ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ಅವರದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವಂತಹ ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ರೈತರು ಮಹಿಳೆಯರು, ಯುವಕರು, ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ರೈತರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿ ರೈತರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸದಾ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೂ, ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಹಳ್ಳಿ ಪರಂಪರೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಉಡುಪು, ಆಹಾರ, ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಿದ್ದು ರೈತರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಜನರಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ 107ನೇಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಲೆಟರ್ ಆಫ್ ಇಂಟಿಂಟಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು 26.10.2005 ರಂದು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯವು ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಪಿ.ಸಿ ಪರವಾನಿಗೆಯನ್ನು 24-04-2006 ರಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಲು 11-04-2007 ರಲ್ಲಿ ಪರವಾನಿಗೆ ದೊರಕಿತು.

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ 17 ಮೇ 2007 ರಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂದಿನ ಕೃಷಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಂಡೆಪ್ಪ ಕಾಶೆಂಪುರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಮುದಾಯ

ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಕೇವಲ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿಯು 10-15 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಮುಂಜಾನೆ 4 ತಾಸು ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ 4 ತಾಸುಗಳವರೆಗೆ ಅಂದರೆ 8 ತಾಸುಗಳ ವರೆಗೆ ಮುಂಜಾನೆ 6 ರಿಂದ 10 ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ 5 ರಿಂದ 9 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಉದ್ದೇಶವು ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ, ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿ, ವಿವಿಧ ಬೆಳೆ ಬೀಜ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಕೀಟಬಾಧೆ ನಿವಾರಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಸಮುದಾಯ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ರೈತರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ಸಂವಾದ, ಫೋನ್-ಇನ್ ಹಾಗೂ ಫೋನ್-ಔಟ್, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಯೋಜಿತ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಿ ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವು ಎಫ್.ಎಂ. ರೇಡಿಯೋ 90.4 ಕಂಪನಾಂಕದ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ 15 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಯಶೋಗಾಥೆಯನ್ನು ರೇಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಮುಂಬರುವ ಈ ಒಂದು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಇದರ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

1. ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಈಗ 10ನೇ ವರ್ಷದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕೇಳುಗರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರೈತರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಅದ್ಭುತ ಮಾಧ್ಯಮ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಹರಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಟಿ.ವಿ. ಮಾಧ್ಯಮದ ಯುಗ “ರೇಡಿಯೋ ಬಳಕೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದ ಕಾಲ”. ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಕೇಳುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಲು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೈಗೊಂಡಿತ್ತು. ತಾನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯವಾಗಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳಿತು. ರೇಡಿಯೋ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು ಕೇವಲ 2 ಪ್ರತಿಶತ ರಷ್ಟು ರೇಡಿಯೋ ಸೆಟ್‌ಗಳು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ರೇಡಿಯೋ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು

ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳತೊಡಗಿದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಕವನ, ಕಾದಂಬರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅತೀ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೀಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರೊಡನೆ ಆಲಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿ ಕೇಳುವುದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಯಿತು.

ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಗೆದ್ದ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಳ್ಳಿಯ ಪರಂಪರೆ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಶ್ರೇಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೂಡ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ ಬಾನುಲಿ “ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ” ಎಂಬ ಶಿರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 365 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ರೈತ ಮಹಿಳೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು.

2. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಒಡನಾಡಿ ಈ ಬಾನುಲಿ

ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ “ಕರಿಯತ್ತು ಕಾಳಿಂಗ ಬಿಳಿಯತ್ತು ಮಾಲಿಂಗ” ಎಂಬುವ ಗೀತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಜನ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ ಒಂದು ಇತ್ತು, ಅದರಂತೆ ಇಂದು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ 8 ತಾಸುಗಳವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ ರೈತರ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಿನಾಲು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ 90.4 ತರಂಗಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೈತರ ದೈನಂದಿನ ಒಡನಾಡಿಯಂತಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯೋಗವಾದ ಈ ಸಮುದಾಯ ಕೃಷಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಆರಂಭಿಸುವಾಗ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಸಂದೇಹಗಳಿದ್ದವು ಆದರೆ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ರೈತರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಂದ ನಿತ್ಯದ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸುಮಾರು 45 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ

ರೈತರ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಯಶಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರನ್ನು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರಿಗೆ ಈ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ತಮ್ಮದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಬಾನುಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಲಹೆಗಳು ಬಾನುಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ರೈತರು ರೇಡಿಯೋ ಎದುರು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕುಳಿರುತ್ತಾರೆ.

3. ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ

ಭಾರತವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ಶೇ.65 ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ರೈತನ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿ ರೈತರ ಶ್ರೇಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದೇ 'ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ 90.4 ಕಂಪನಾಂಕದಲ್ಲಿ' ಕೃಷಿವಾಣಿಯಾಗಿ, ರೈತನಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಬಿತ್ತನೆ ಕ್ರಮ, ಬೀಜಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಮಣ್ಣು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಹವಾಮಾನದ ಮಾಹಿತಿ, ಕೀಟಬಾಧೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಬೆಳೆ ಕಟಾವು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ, ಬೆಳೆ ರಫ್ತು, ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೋಟ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ, ವಿವಿಧ ತರಹದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿತ್ತನೆಕಾಲ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೀಟ ಹತ್ತುವುದು, ಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ತೊಂದರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಗೈದ ರೈತರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಇತರ ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯುವುದು.

(ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ತನ್ನ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ "ದಶಕದ ಸಂಭ್ರಮ" ಪುಸ್ತಕದಿಂದ (2018) -ಸಂ.)

ಪ್ರಸ್ತುತ 15 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರೈತಬಾಂಧವರಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರ ಅನುಭವ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಅನುವುಗಾರರು ನೇರವಾಗಿ ರೈತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃಷಿ ಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಜೊತೆಗೆ ಉಪಕಸುಬುಗಳಾದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಆಡು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತು ತಯಾರಿಕೆ, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನ್ನದಾತರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. 10 ವರ್ಷಗಳ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಅಳಿಲು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ.

4. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ

ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಇಂದು ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅದರದೇ ಆದಂತಹ ವಿಶೇಷ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕೌತುಕ ವಚನಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕವನ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ಸಂದೇಶದ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನುಡಿಯುವ ಮುಕ್ತಿನಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದು ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯದ ನೆರವಿಗೆ ಸದಾ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 0836 - 2440050, 0836 - 2214360.